

edebiyatın uğradığı anlam kaybıysa sürüyor hâlâ. Bu süreçte en belirleyici olansa medyalara ait. Edebiyat duygusunun kazanıldığı aile, okul ve kütüphane ortamları yanında ülkenin edebiyat ve sanat ortamı da giderek zayıflıyor. Edebiyat ve şiirin adeta hayatımızdan kovulduğu bu süreç, kaotik dünyanın da fotoğrafı sayılır. Her yeni kuşağın edebiyat ilişkisini yeniden düzenlemek teorik olarak mümkün olsa da sanal kuşatma sürdükçe bu ilişkinin gerçekleşme ihtimali yok gibi. Yeni dünyanın çocuk ve gençlerinin şiire ve edebiyata yönelmeleri, etkileyici bir buluşa bağlı. Hem de bütün dünyayı etkileyecek kadar büyük bir buluş olmalı bu. Masal yerine reklâmları tercih eden, edebiyat yerine çizgi filmlere bağımlı olan bir çocukluk düşünün. Bilgiye kolay erişebilen bu kuşağın şiire ve edebiyata yoğunlaşması tesadüflere kalmış birşey. Çok hızlı değişen bir dünya ve bu oranda değişen çocuk gerçeğiyle karşı karşıya olduğumuzu unutmayalım. Bütün bunlara rağmen hayır! diyebilmek önemli. Tek tek öznelerin hayır! demesinden çok; toplumsal bir hayır! olmalı bu hayırın tonu ve kapsamı. Önceliğin dil öğretimine verilmesiyle edebiyatın ve şiirin daralan alanının yeniden genişleme eğilimi içine girebileceği umudunu taşıyorum.

Başat imgesi çocuk olan ve çocuğa dönük bir şairsiniz. Çocuk şairi olmanın ayrıcalık olduğu görüşünde misiniz?

Çocuklarda yaşamak gerçekten hem bir armağan hem de büyük ayrıcalık. Çocuk bakışı olan şair her an yenilenen çocuk alfabetiyle yazar şiirini. Dünyayı ve hayatı çocuk bakışı ve çocuk dürbünüyle görür. Çocuk gibi okur dünyayı. Çocuk gibi şaşarak bakar her şeye. Bu yüzden de çocuk şairliği önce poetik cesareti gerektirir. Poetik cesareten kastım şu: Çocuk şairi şiiri çocuğa göreleştirme iddiasını taşır. Şiirde olan ne varsa çocuğa yazılacak şiirde de vardır. Dağlarca, “*bazı şiirler büyümeyi seçer*”, derken, çocuklar için yazılacak şiirin boyunu belirlemek yerine anlamına vurgu yapıyordu. Dağlarca’ya göre çocuk öznenin şiirleri, “*ilk yaşlarda durarak var ederler kendilerini. İlk duyarlıklar, ilk özgürlükler ilk ölçüler içinde şiir yazmak gereklidir*”. Cemal Süreya’ya, “*ben şiiri koklayarak bulurum*” demişti. Dağlarca, çocuk bakışı için de gözle değil sözcüklerle görmeyi öneriyor çocuklara yazanlara. Bu yaklaşım, şairi çocukların safında tutan çok önemli bir buluştur bence. Çocuk öznenin şairi olmak okuru yalnızca çocuk olan şiir yazmak olmamalı. Çocuk bakışı yansıyan şiiri yetişkin okur da okuyabilmeli. Bunun için de çocuğa yazılan şiir önce, şiir olmalı. Şairin çocuğa yönelişi bu nedenle poetik cesareti gerektirir. Ben kendimi çocuk şairi ve yazarı olarak tanımlamaktan çekinmiyorum. Şiirimde başat imgenin çocuk olmasının nedeni de bu. Çocuklarda yaşamayı bilinçli biçimde tercih etmek, çocuk burcunda kalmayı gerektirir. Çocuk şairi ve yazarı olmak isteyen, ebedi çocuk kalmanın sağlayacağı imkanların cazibesinden kurtulamaz. Herakleitos’un mısraları hep çocuk kalmak isteyen çocuk şairini tanımlar gibidir: *Hayat bir çocuktur, taşları sürüp oynar / Kral olma sırası şimdi çocukta...* Bana göre, *Çocuk ve Şair* şiirim ana temasında olduğu gibi, *çocuk yükseltir şairi göklere*.

Çocuk şairlerinin ciddiye alınmadığı kanısına katılır mısınız? Bu yönde eleştiri ortamının varlığından söz edebilir miyiz?

Yalnızca çocuk şairleri değil genelde çocukla ilgilenenler küçümsenir ülkemizde ve dünyada. Bizde modern anlamda çocuğa yönelik şiirin kapısını ilk açan Tevfik Fikret’tir. “Şermin” çocuk üzerinden Tevfik Fikret’in toplumla hesaplaşmasıdır. Buna karşılık nesne çocuk anlayışından, özne çocuk anlayışına geçişin de ilk örneği sayılır “Şermin”. Bizde çocuğa şiir yazma geleneği, İbrahim Alâettin Gövsa, Şükrü Enis Regü, İbrahim Bekir Tez, Mehmet Necati Öngay gibi pedagojik paradigmaya yaslanan şairlerle sürmüştür. Türk çocuk edebiyatının en önemli çocuk şairiyse Fazıl Hüsnü Dağlarca’dır. Dağlarca, çocuk öznenin şairi olmak yanında çocuğa yönelik şiirde poetikası olan bir şairdir. Çocuk öznenin şairleri arasında Cahit Zarifoğlu, Ülkü Tamer, Kemal Özer, Refik Durbaş, Süreyya Berfe, Yalvaç Ural, Abdülkadir Budak, Mevlâna İdris Zengin ve Gökhan Akçiçek’i sayabiliriz. Bu şairlerin çocuk kitaplarının ciddiye alınması bence iyi şair olmalarından kaynaklanıyor. Genel anlamda çocuk yazarlarının ciddiye alınmayışının temel nedeniyse, edebiyatlarının olmayışından ve çocuk kitabı yazarı düzeyinde kalmalarındandır. Bunun nedenini doğru anlayabilmek için eleştiri ortamından önce çocuğa bakışımızı ve çocuğa verilen değeri sorgulamamız gerekir. Beni ilk eleştiren Dağlarca oldu. Özetle şunları söylemişti: *Çocuğa kendi icadını söylet, çocuğun gözünden konuş, kendi gözünü bırak*. Bu cümleyi duyduğum günden sonraki şiirlerimin öncekilere göre çocuk bakışını daha belirgin biçimde yansıtan şiirler olduğunu söyleyebilirim. Ülkemizde çocuk edebiyatı çitası da eleştiri çitası da düşüktür. Eleştiri alanında kitap tanıtımlarından öteye gidildiği de söylenemez. Buna karşılık eğitim sürecinde ders kitapları